OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

8

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

PROJE YÖNETMENİ

PROF. DR. MEHMET BULUT

EDİTÖR

PROF. DR. MEHMET BULUT

EDİTÖR YARDIMCILARI

PROF. DR. HÜSEYİN ÇINAR - PROF. DR. RAHMAN ADEMİ -
DR. AHMET DEMİR - DR. AYDIN KUDAT - DR. MEHMET DOĞAN -
DR. CEM KORKUT - MEVLÜT ÇAM - MEHMET TUĞRUL

İstanbul Zaim Üniversitesi

İZÜ YAYINLARI NO: 39

Kitabın Adı
OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

Editör
Prof. Dr. Mehmet Bulut

Hazırlayanlar
Mehmet Bulut - Hüseyin Çınar
Rahman Ademi - Ahmet Demir
Aydın Kudat - Mehmet Doğan
Cem Korkut - Mevlüt Çam
Mehmet Tuğrul - Yakup Özsaraç
Hasan Demirtaş - Bora Altay
Faruk Yavuz - Rıdvan Enes Akçatepe

Harita
Dr. Yunus Uğur, Ahmet Baş

Sayfa Tasarımı
Altınoluk Grafik / Mustafa Erguvan

Kapak Tasarımı
İbrahim Yılmaz - Mustafa Yüm

Baskı - Cilt
Erkam Yayın San. ve Tic. A.Ş.
İkitelli Osb. Mh., Atatürk Blv.
Haseyad 1. Kısım No:60 D:3C
Başakşehir / İstanbul

Baskı Tarihi
İstanbul, 2019

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
Uluslararası İslam Ekonomi ve Finansı
Araştırma ve Uygulama Merkezi (İSEFAM)
www.izu.edu.tr

Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi
(ADAM) Vakfı
www.adam.org.tr

© Her hakkı mahfuzdur.

ISBN: 978-605-69554-0-2 (Set-12 Cilt)
ISBN: 978-605-69554-9-5

OSMANLI DÖNEMİ RUMELİ PARA VAKIFLARI

HAZIRLAYANLAR

MEHMET BULUT - HÜSEYİN ÇINAR - RAHMAN ADEMİ -
AHMET DEMİR - AYDIN KUDAT - MEHMET DOĞAN - CEM KORKUT -
MEVLÜT ÇAM - MEHMET TUĞRUL - YAKUP ÖZSARAÇ -
HASAN DEMİRTAŞ - BORA ALTAY - FARUK YAVUZ -
RIDVAN ENES AKÇATEPE

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

TAKDİM

Osmanlıların kurduğu devletin -üç kıtada- Asya, Afrika ve Avrupa'da altı asırdan fazla bir dönem devam etmesinde adalet anlayışı içindeki yönetim elitleriyle dürüst iş insanları ve gönüllü öncülerin bu coğrafyalarda yaşayan milletlerin iktisadi, sosyal, kültürel, dini, ilmi vb. alanlardaki ihtiyaçlarını karşılama konusundaki başarıları ile doğrudan ilgisi bulunduğu günden güne daha iyi anlaşılmaktadır. Dini, dili, kültürü ve milliyetine bakılmaksızın insana sadece "eşref-i mahlukat" olarak yaratıldığı için verilen değer temelinde bir arada yaşayan insanların ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında Osmanlıların kurup geliştirdikleri müesseselerin ve onların icra ettikleri fonksiyonların önemli bir rolü bulunduğunda kuşku yoktur.

Osmanlıların geliştirdiği müesseselerin başında vakıflar gelmektedir. İnsanların hatta diğer varlıkların ihtiyaçlarını dikkate alan Osmanlılar, eğitimden sanata, sağlıktan bayındırlık hizmetlerine, kültürden ticaret ve finansa kadar birçok alanda vakıflar kurmuşlardır. Vakıflar içinde yer alan ve Osmanlıların özgün icatları olarak kabul edilen vakıf türlerinden biri de para vakıflarıdır (vakf-ı nukud). Osmanlıları diğer devlet ve medeniyetlerden ayıran belirgin özelliklerinden biri de modern zamanlarda tüm dünyayı hakimiyeti ve etkisi altına alan modern kapitalizmin ve onun faizli finans kurumları olan modern bankalar karşısında kendi değerler sistemi ve dünya görüşlerine uygun ve medeniyet anlayışlarıyla uyumlu finans kurumları olan para vakıflarını kurmuş, geliştirmiş ve süreç içerisinde ülkenin neredeyse her tarafına yaygınlaştırmış olmalarıdır. Bu kurumlar kamu ve özel sektörün dışında üçüncü sektör olarak rol oynayan vakıf anlayışıyla sosyal, kültürel, ekonomik ve finansal alandaki bireysel ve kurumsal ihtiyaçları giderme yanında Osmanlıların en çok önemsediği toplumsal "denge" ile uzun dönemde (*long term*) ekonomik ve finansal "istikrar"ın sürdürülmesinde hayati derecede rol oynadığı söylenebilir.

Osmanlılar, para vakıflarını Avrupa'da modern bir sistem olarak kapitalizmin inşa edilmeye ve onun en temel kurumlarından ve sistemin motoru olarak kabul edilen faizli finans kurumlarının şekillenmeye başladığı dönemlerde kurup geliştirdiler. Bu kurumlar

önce Avrupa'nın yanı başında, Osmanlı Rumelisi'nde ortaya çıktı ve sonraki dönemlerde Anadolu başta olmak üzere Batı Asya, Kuzey Afrika ve devletin diğer bölgelerinde de yaygınlaştı ve son zamanlara kadar gelişmeye devam etti.

Osmanlı döneminde kurulan para vakıfları ile ilgili daha önceleri belli başlı şehirleri esas alan çalışmalar gerçekleştirildi. Ancak kuruluşundan gelişimine bu genişlik ve kapsamda tüm Osmanlı Avrupası'nda (Rumeli) kurulan para vakıflarını ihtiva eden proje çalışması ilk defa gerçekleştirilmektedir. Elinizdeki bu çalışmada Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivlerinde yer alan belgelerden yola çıkılarak Türkiye (Edirne, Tekirdağ, Kırklareli), Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Romanya, Sırbistan ve Yunanistan'da Osmanlı dönemine ait para vakfı ihtiva eden vakfiyeler Osmanlı Türkçesi ve Arapça'dan modern Türkçe'ye kazandırıldı. Ayrıca her vakfiye için Türkçe, İngilizce ve Arapça özetler hazırlandı.

Proje kapsamında Osmanlı dönemi Rumeli para vakıflarına ilişkin analizler de yapıldı. Belli başlı bölge ve ülkelerdeki para vakfı örneklerinden yola çıkılarak bu kurumların geniş Osmanlı coğrafyasında ortaya çıkış şartları, gelişmeleri, işletilme usulleri başta olmak üzere konuyla ilgili tartışmalar üzerinde duruldu ve analizler gerçekleştirildi. Para vakıflarının modern zamanlarda faizsiz finans sisteminin inşası ve kurumsal yapısının geliştirilmesi konusundaki önemi erbabınca iyi bilinmektedir. Bununla birlikte bu kurumlar vasıtasıyla vakfedilen sermaye miktarının ne olduğu, nerede, ne zaman ve ne şekilde değerlendirildiği konuları yanında bu çalışma Osmanlı Balkan coğrafyasında kurulmuş para vakıflarının kuruluş yılı, yeri, kurucuları, vakfedilen para miktarları, işletme oranları (ribh) ve şartları gibi önemli sorulara cevabın bulunabileceği en kapsamlı araştırmaların ilki olduğu söylenebilir.

Yapılan arşiv çalışmaları, para vakıflarının 15. yüzyılda Osmanlı Rumeli bölgesinde ortaya çıktığı (1423), sonrasında da 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar artan oranda gelişimini sürdüğünü göstermektedir. Bu anlamda, Osmanlı Devleti'nde para vakıfları uzun bir dönem boyunca varlığını sürdüren önemli bir kurum haline gelmiştir. Bu kurumlar sayesinde temel fonksiyonu hayrî hizmetler olan vakıfların rolü iktisadi ve finansal alanlara yaygınlaştırılmış ve Osmanlı ekonomisinin "ibadullahın terfi-i ahvalini" gözeten dengesini uzun yıllar boyunca muhafaza ederek "sürdürülebilir iktisadi kalkınma" yaklaşımıyla bu alanlardaki insan ve toplum ihtiyaçlarının karşılanması yanında "insani finans" çerçevesinde kısa, orta ve uzun dönemli finansal istikrarın sağlanması ile yükselen modern kapitalizm karşısında kendi medeniyet, vakıf, iktisat ve finans geleneğine bağlı kalarak kurduğu ve geliştirdiği sistemini istikrar ve denge içinde sürdürmesinde önemli katkılar sağladığı anlaşılmaktadır. Vakıf kurumları içerisinde para vakıfları sadece hayır hizmetlerinin gerçekleştirilmesi, kamu mallarının üretilmesi, eğitim hizmetlerinin finansmanı, dinî kurumların ayakta kalması ve alt yapı yatırımları gibi hizmetleri yapmakla kalmamış, aynı zamanda vakıf sermayesinden elde edilen gelirler ile finansal istikrara katkı sağlamış,

istihdamın genişlemesine katkıda bulunmuş ve kredi maliyetlerindeki dengeleyici rolü yanında işgücü piyasasında da ücretlerin dengelenmesinde de önemli bir rol oynamıştır.

Proje kapsamında, tespit edilen para vakıflarının sermaye miktarları, ribh oranları, sermaye gelirleri ve ücretler ayrı ayrı alt dönemlere göre tespit edilmiştir. Bu tespitler ışığında, karşılaştırmalı analizlerin sağlıklı gerçekleştirilmesi adına bütün iktisadi veriler gümüş (gr) cinsinden hesaplanmıştır. Bu değerlere ek olarak, bir mal sepeti meydana getirilmiş ve bu mal sepetinin fiyat endeksleri belirlenen alt dönemlere göre oluşturulmuştur. Böylece belirlenen dönemlerin ücret düzeylerinin reel değerler üzerinden analiz edilebilmesinin zemini ortaya çıkarılmıştır. Tabiatıyla eserin bütününde arşiv vesikalarından yola çıkılarak konuyla ilgili yapılan tespit, transkript ve tercüme edilen belgelere ulaşmak suretiyle dini, sosyal, kültürel, iktisadi ve finansal alanlar başta olmak üzere ilgi alanlarına göre araştırmacıların pek çok alanda bu kurumların rolü ve önemini daha yakından fark edebilmelerine imkan sağlayan önemli bir kaynak ortaya çıkarılmış olmaktadır.

Başlangıcından basım aşamasına kadar dört yıldan fazla süren bu proje birçok kişi ve belli başlı kurumların destek ve katkılarıyla ortaya çıktı. Yoğun bir emek ürünü olan bu çalışmada teşekkürü borç bildiğimiz kurumların başında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yer almaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından da desteklenen bu proje, Ankara Düşünce ve Araştırma Merkezi (ADAM) ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finans Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (İSEFAM) önemli katkıları ile gerçekleştirilmiştir. Katkısı bulunan tüm kurumlara ve bu kurumların desteklerini esirgemeyen değerli yöneticilerine teşekkürü borç biliyoruz.

Bu tür uzun soluklu projelerde yer almak önemlidir. Ancak daha önemlisi böyle uzun soluklu projelerde yapılan iş bölümüne göre herkesin uyum içinde görevini yerine getirmesidir. Yürütücülüğü Mehmet Bulut tarafından gerçekleştirilen bu projede Hüseyin Çınar, Rahman Ademi, Aydın Kudat, Ahmet Demir, Mehmet Doğan, Mevlüt Çam, Cem Korkut, Mehmet Tuğrul, Yakup Özsaraç, Hasan Demirtaş, Bora Altay, Faruk Yavuz ve Rıdvan Enes Akçatepe'den oluşan geniş bir araştırmacı grup yanında, Himmet Taşkömür, Hamdi Döndüren ve M. Akif Aydın hocalarımız da danışman olarak katkı sağladılar. Yunus Uğur ve Ahmet Baş da haritaların üretilmesinde önemli bir destek sağladı. Bu projenin yayın olarak Siz değerli okuyucu ve araştırmacıların önüne gelmesinde özellikle araştırmacılarımızın özverili gayretleri, destekleri ve uyum içinde çalışmalarını ifade etmek hakikatin izharı sadedinde bir zarurettir. Hafta içi düzenli çalışma ve tetkiklerden sonra ADAM ile İSEFAM bünyesinde gerçekleştirilen uzun soluklu okuma, tartışma ve analizlere katılan proje ekibindeki tüm arkadaşlarımızın emekleri her türlü takdirin üzerindedir. Ankara ve İstanbul'daki uzun soluklu çalışmalara Balkanlardaki saha çalışmaları ile proje alan merkezli tespitlerle altı yüz yıllık para vakıfları mirasının günümüzdeki durumunu yerinde görme imkanı da oldu. Her imkan gibi bu da insana yeni sorumluluklar yüklüyor. Bu bahiste söylenecek çok şey var. Ancak bu dibacede şu kadarını not düş-

mekte yarar var; Balkanlardaki Osmanlı vakıf medeniyet mirası konusunda sorumluluk mevkiinde bulunan herkese önemli görevler düşmektedir.

Dört yıldan fazla bir süre boyunca sürekliliği bulunan ve birlikte gerçekleşen bir gayretin sonucunda bu eser meydana geldi. Uzun soluklu bir çalışmanın sonucunda ortaya çıkan bu eserde, haliyle eksiklikler, kusurlar ve şurası şöyle olsa burası şöyle yapılsaydı daha iyi olurdu denilecek bölümler vardır. Ancak böylesine geniş çaplı bir çalışmada bunların erbabınca mazur görüleceğini umuyoruz. Bu vesileyle proje ekibinde yer alan tüm çalışma ve ekip arkadaşlarıma gösterdikleri gayret, samimi işbirliği ve uyumlu çalışmalarından dolayı en içten teşekkürlerimi ifade etmek isterim.

Projeye destek veren tüm kurumlara özellikle de sürecin başından itibaren yayın aşamasına gelip baskının tamamlanmasına kadar geçen süreçte desteğini esirgemeyen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ve Değerli Başkanları Erdem Başçı, Murat Çetinkaya ve Murat Uysal Beyefendiler ile yakın mesai arkadaşlarına, Yunus Emre Enstitüsü'ne ve Kıymetli Başkanları Hayati Develi ve Şeref Ateş Beyefendiler ile T.C. Vakıflar Genel Müdürü Adnan Ertem Beyefendiye teşekkürlerimi sunarken; bu eserin başta vakıf, sosyal ve ilmi alanlar olmak üzere bu tür çalışmaların, özellikle iktisat ve finans alanında sadece ülkemiz ve İslam coğrafyasında değil dünya ölçeğinde yeni ufuklar açması ve uygulamalara öncülük edecek yeni çalışmaların gerçekleştirilmesine vesile olmasını ve hayırlar getirmesini temenni ederim. Gayret bizden tevfik Allah (CC)'tandır.

Prof. Dr. Mehmet BULUT
Proje Yürütücüsü

İstanbul Zaim Üniversitesi

TAKİP EDİLEN USUL VE İMLÂ ESASLARI

- Bu çalışma, Osmanlı döneminde Rumeli topraklarında kayıt altına alınan Türkçe ve Arapça para vakıflarına ait vakfiyelerin çeviri ve asıl metinlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın esasını teşkil eden vakfiyeler, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı Arşivi'ndeki para vakıfları (Nukūd-ı Mevkūfe) vesikalarına aittir. Ayrıca incelenen bölgeye ait ulaşılabilen Şer'iyye Sicillerindeki para vakıfları ile ilgili vakfiyeler - Rodosçuk, Edirne, Saraybosna ve Bulgaristan'daki bazı şehirlere ait - bu çalışmada kullanılmıştır.
- Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk kısımda genel bir değerlendirme, ikinci kısımda vakfiyelerin özetleri ile birlikte Türkçe olanların çevirileri (daha doğrusu Latin harflerine aktarımı, zira yapılan iş sadece bir çeviri işlemi değildir), Arapça olanların tercümeleri, üçüncü kısımda ise bu vakfiyelerin asılları, kendi içinde aidiyet numaraları verilerek sıralanmıştır. Vakfiyelerin asıllarının sona bırakılması metin kaymalarını önlemek için başvurulan bir yöntemdir.
- Çalışmada çevirileri verilen vakfiyeler alfabetik olarak ülke isimlerine göre sıralanmıştır. Bu sıralamada her ülke kendi içinde yine alfabetik olarak şehir adlarına göre tanzim edilmiştir. Bu sıralamalarda önce şehir merkezinde yer alan mahalleler, sonra kazalar yer almıştır. Bu sıralamalar yapılırken vakfiyelerin tarih sırası dikkate alınmıştır. Tarihi mevcut olmayan vakfiyeler, ait olduğu şehir/kazanın son sırasına konulmuştur.
- Vakfiye başlıklarında vakfı kuranların (vâkıf ve vâkıfe) isimleri, baba isimleri, vakfı kurdukları dönemdeki görevleri, künye ve lakapları ile birlikte verilmiştir.
- Her bir vakfiyenin başında o vakfın kurucusu, kurulduğu mahal, vakfın hayratı ve akarı ile vakfedilen paranın yer aldığı özeti Türkçe, İngilizce ve Arapça olarak verilmiştir.

İstanbul Zaim Sabahattin Üniversitesi

- Vakfiyenin aslında yer alan hicrî tarihler, ay, gün ve yıl olarak miladî tarihe çevrilerek birlikte gösterilmiştir. Bu yazım şekline İngilizce ve Arapça özetlerde de uyulmuştur. Ayın ilk günü olan "gurre" 1. gün (1 Ekim gibi), "selh" ayın sonuncu günü (30 Eylül gibi) olarak yazılmıştır. Evâil ayın ilk 10 günü (1-10), evâsıt ayın ikinci on günü (11-20), evâhir ise ayın son on günü (21-30) olarak miladî takvimde gösterilmiştir.
- Hicrî tarihleri miladî tarihe çevirirken Türk Tarih Kurumu'nun web sayfasında yer alan "Tarih Çevirme Kılavuzu" kullanılmıştır. Bkz. http://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu/
- Vakfiyenin yer aldığı kaynağın künyesi her vakfiyenin özet kısmında verilmiştir. Burada, vakfiyenin bulunduğu arşiv, defter no, sayfa ve defterdeki sırası ardışık olarak verilmiştir.
- Çalışmada genel olarak Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'ndeki çeviri esasları ve yazım kuralları temel alınmış olmakla birlikte, metnin kendi bütünlüğü içinde de bazı yazım kuralları tarafımızca ortaya konulmuştur.
- Osmanlı Türkçesiyle kayıt altına alınan vakfiyeler, Latin harflerine çevrilirken, aslına sadık kalınarak, okunduğu gibi yazılmıştır.
- Arapça kayıt altına alınan vakfiyeler, Latin harflerine çevirisi yapılmadan doğrudan Türkçe'ye tercüme edilerek metin içinde kullanılmıştır.
- Türkçe vakfiyelerde yer alan âyetler ve hadisler sadece Latin harflerine çevrilerek verilmiş; tercümeleri vakfiye içinde verilmemiştir. Âyetler italik olarak, hadis-i şerifler ve diğer özlü sözler tırnak (" ") içerisinde gösterilmiştir.
- Vakfiyelerin orijinalinde yer alan her bilgi çeviride aynen yer almıştır. Vakfiyelerin asıllarında yer alan siyâkat harfi ile yazılmış vakfiyeye ait özet bilgiler çeviride verilmiştir.
- Çalışmada vakfiyelerin Osmanlı Türkçesinden Latin harfli yazıya çevirileri yapılırken; hemze (ء) harfini kesme işareti (') , ayn (ع) harfini ters kesme işareti (ʿ), vav (و) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı "û", ye (ى) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı "î" şeklinde gösterilmiştir.
- Kef (ك) harfinin elif (ا) harfi ile uzatma alan (كا) kısmı "kâ", ye (ى) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı (كِي) "kî", vav (و) harfi ile uzatma alan ilgili kısmı (كو) "kû" kelimeleriyle gösterilmiştir. Kaf (ق) ve gayn (غ) ile başlayan uzun hecelerde a, u üzerinde düz çizgi kullanılmıştır.
- Kelimenin başına gelen ayn ve hemze harfleri özel işaretle gösterilmemiştir.
- Metin içinde uzatma işareti, sesteş kelimelerde (adet-âdet, alem-âlem); uzatma ve inceltmenin bir arada bulunduğu durumlarda (ahlâk, dergâh) kullanılmıştır.

- Arapça aslında çift sessizle biten bazı kelimeler yalın halde ise günümüz imlasında olduğu gibi sesli şekilde yazılmıştır (hüküm, vakıf, misil, fasıl, asıl, nefis örneklerinde olduğu gibi). Fakat bu kelimeler tamlama halinde ise sondaki sesli harf gösterilmemiştir (fasl-ı husûmet, hükm-i şerîf, vakf-ı mezkûr, Nefs-i Edirne gibi).
- Arapça aslında son harfi şeddeli olan bazı kelimeler yalın halde iken tek harfle yazılmıştır (hâcc-hâc gibi).
- Şahıs adları, coğrafî isimler, kitap, dergi ve makale adları yanında din, mezhep, tarikat adları ile ırk, dil, lehçe adları, tarihî, olaylar, kurum ve yapı adları, idarî birlikler özel isim kabul edilmiştir.
- Yer adlarının yazılışında, belgedeki yazılışı esas alınmıştır. Günümüzde kullanılan yer adları metin içinde verilmemiştir. Sadece ülke sıralaması yapıldıktan sonra şehirlerin günümüzde kullanılan adları değişikse, ilk geçtiği yerde bu adı da verilmiştir.
- Şahıs adlarının yazılışında Türkçe söyleyiş esas alınmakla birlikte, adlar Latin harflerine çevrilirken harflerin yazımındaki aslına uyulmuştur (Abdülhamid, Ahmed, Mehmed, Mahmud gibi). Ancak adların aslında yer alan uzatma harfleri olan â, û, î, şeklindeki yazımlar, metin içinde uzatma yapılmadan verilmiştir.
- Bilinen ve günümüzde kullanılan adlar günümüz imlasıyla yazılmıştır. İsimlerin yazılışında ayn, hemze ve çekme işaretleri gösterilmemiştir (Abdurrahman, Halil, Nuri, Şaban gibi).
- Kıssahân, cüzhân, aşırhân, mevlidhân gibi Arapça ve Farsça kelime terkiplerinden oluşan isimler birleşik yazılmış, vazife isimlerinde bulunan hân ekinden önce (-) işareti konmuş, şahıs isimlerinde ise konmamıştır.
- Türkçe fiiller metin içinde yazıldığı şekilde çevrilmiştir (idüb, ideriz, olmağla, olunub, olundukda, itdirilüb gibi).
- Özel isimlerden sonra gelen hal ve iyelik ekleri kesme işareti ile ayrılmıştır. (Osman Bey'in, Mustafa'nın gibi).
- Genel olarak açık hecelerdeki uzunluklar gösterilmiştir (Âlî, Süyûtî gibi). Kapalı hecelerdeki uzunluklar ise daha çok terkiplerde belirtilmiştir (Necmeddin - Necmeddîn-i Kübrâ gibi).
- "Din" ile yapılan birleşik isimlerde "d" korunmakla birlikte Türkçe'de de kullanılanlarda Türkçe söyleyiş esas alınmıştır (Celaleddin, Fahreddin gibi).
- Millet ve dil isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Bosnaviyyü'l-asl, Rum, Arapça, Türkçe gibi).

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

- "İbn", kendisinden sonraki kelimeye bitiştirilmediği zaman "İbn" şeklinde yazılmış ve kelimenin irabına tesir ettirilmemiştir (İbn Abdullah, İbn Abdülkerim gibi). Bitiştirildiği takdirde ise kelime sonundaki hareke Türkçe söyleyişine göre okunmuştur (İbnü'l-Esîr, İbnü'n-Nedîm, İbnü'r-Rûmî, İbnü's-Salâh).
- "Abd" ile başlayan birleşik isimler -Abdullah ve Abdurrahman hariç- "ü" ile yazılmıştır (Abdülmuttalib, Abdürrahim, Abdüssamed).
- "Ebû", kendisinden sonraki kelimeye bitiştirilmemişse "û" ile, bitiştirilmiş ise "u" ile yazılmıştır (Ebû Müslim, Ebu'l-Fazl, Ebussuûd, Ebuzziyâ gibi).
- Şahıs adlarındaki sıfatlarda ve nisbelerde harf-i tarif korunmuştur (Abdullah el-Harrâz, Abdullah b. Salih el-Mısrî gibi).
- Harf-i tarif (elif-lâm) ile başlayan isimlerde harf-i tarif satır başında gelmişse büyük harfle yazılmıştır (El-Hâc, Es-Seyyid). Satır başında değilse küçük yazılmıştır (el-Hâc, es-Seyyid gibi).
- Birden fazla kelimeden oluşan yer ve müessese isimlerinde her iki kelimenin ilk harfi büyük yazılmıştır (Istabl-ı Âmire, Ordu-yı Hümâyûn, Âsitâne-i Sa'âdet gibi)
- Özel isimlerden önce gelen meslek isimleri büyük harfle başlatılmıştır (Terzi Ali, Attar Osman, Kâtib Mehmed, Kassab Mustafa gibi).
- Harf-i tarifli tamlamaların bazı durumlarında ü'lü geçişler tercih olunmuştur (şuhûdü'l-hâl, sâlifü'z-zikr, mârrü'z-zikr, ma'lûmü'l-esâmî gibi).
- Tamlama bulunmayan kelimelerde sesliden sonra gelen sessizin kalın veya ince okunuşu "u" veya "ü" kullanımına göre belirlenmiştir (muhâla'a, mütekarrir gibi).
- Harf-i cer ve edatlar bir arada kullanıldığında bitişik yazılması tercih edilmiştir (fîmâ, keyfemâ, hasbemâ gibi).
- Harf-i cer ve edatlar tek başına geçtiğinde ise herhangi bir kelimeyle birleştirilmemiştir. Harf-i cer ile kelime ile arasına tire (-) işareti konulmuştur (mâ-vaka'a, an-nakd) gibi.
- Belgelerde okunamayan kısımlar (…) şeklinde gösterilmiştir.
- Okumada şüpheli olunan yerlerde (?) işareti konulmuştur.
- Boş bırakılan yerler [boş] şeklinde gösterilmiştir.
- Kesilmiş /kopmuş, eksik kısımlar ise [kesik/kopmuş/eksik] şeklinde gösterilmiştir.
- Metne yapılan eklemeler [ ] içinde yazılmıştır.
- Metne yapılan ilaveler dipnotta belirtilmiştir.

İstanbul Zaim Üniversitesi

KISALTMALAR /ABBREVIATIONS
İNGİLİZCE ÇEVİRİLER /ENGLISH TRANSLATIONS

- b.: bin
- bkz: bakınız /see
- BOA: Başbakanlık Devlet Arşivleri Osmanlı Arşiv Dairesi /Prime Ministry's State Archives, Department of Ottoman Archives
- bt. : bint
- c.: cilt /volume
- Cemâziyelâhir - Jumada'l-akhar
- Cemâziyelevvel - Jumada'l-awwal
- Defter /Register
- DİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi /Encyclopedia of Islam of the Turkiye Diyanet Foundation
- EVK: Evkaf /Waqf
- H.: Hicri /Hijra
- Muharrem - Muharram
- nr. : numara /number
- ö.: Ölüm
- Ramazan - Ramadhan
- Rebîulâhir - Rabi'u'l-akhar

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

- Rebîulevvel - Rabi'u'l-awwal
- Recep - Rajab
- s.: sayfa /page p./pp. /pages
- Safer - Safar
- sr: sıra /serial
- Şaban - Sha'ban
- Şer'iyye Sicili - Shar'iyyah Registers
- Şevvâl - Shawwal
- vb.: ve benzeri /and similar
- vd.: ve diğerleri /and others
- VGMA: Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi /Archives of the Directorate General of Waqfs
- vol. cilt /volume
- vs.: ve saire /etc.
- Zilkade - Dhu'l-qa'dah
- Zilhicce - Dhu'l-hijjah

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

BULGARİSTAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İZ
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bulgaristan-65

Vakfın İsmi	Ahmed Arslan Efendi bin Mehmed Ağa bin Mesih Vakfı
Konu	Rumeli Vilayeti'nin Köstendil Sancağı'na bağlı Ustrumca Kasabası'nın Bayram Çelebi Mahallesi'nden Mesih oğlu Mehmed Ağa oğlu Ahmed Arslan Efendi'nin muhtelif mallar ile 3.250 kuruşu, kendinin yaptırıp vakfettiği han, çeşme ve şadırvanların tamir, temizlik ve düzenleme masrafları ile diğer hayır işleri için vakfetmesi.
Tarih	Gurre-i Muharrem 1246 / 22 Haziran 1830
Kaynak	VGMA, Defter: 632, Sayfa: 114, Sıra: 46

Name of the Waqf	The Waqf of Ahmed Arslan Effendi b. Mehmed Agha b. Mesih
Subject	3.250 qurushes and various real-estates endowment of Ahmed Arslan Effendi b. Mehmed Agha b. Mesih from Bayram Çelebi Neighborhood of Ustrumca Town of Kostendil Sanjak of Rumelia Province for maintenance, cleaning and arrangement of the public house, fountain and watertank with a fountain constructed and endowed by himself with other charity services.
Date	First day of Muharram 1246 / 22 June 1830
Source	VGMA, Register: 632, Page: 114, Serial: 46

اسم الوقف	وقف احمد آرسلان أفندي ابن محمد آغا ابن مسيح
الموضوع	وقف احمد آرسلان أفندي ابن محمد آغا ابن مسيح الساكن في حيّ بايرام شلبي في بلدة أوسترونجا التابعة للواء كوستنديل الملحقة بولاية روميلي ثلاثة آلاف و خمسة و عشرين غروش مع انواع من امواله لاجل تعمير المنازل ومنابع المياه وريّالمياه والحنفيات واصلاحها وتنظيفها ولنفقات الموظفين فيها ولفقراء المسلمين
التاريخ	غرة محرم ١٢٤٦ \ ٢٢ يونيو ١٨٣٠
المصدر	سجلّات المديرية العامة للأوقاف VGMA رقم الدفتر:٦٣٢, رقم الصحيفة:١١٤, رقم الترتيب:٤٦

Vakf-ı akārât ve âsiyâb ve nukūd üç bin iki yüz elli guruş sâhibü'l-hayrât el-Hâc Ahmed Arslan Efendi ibn Mehmed Ağa ibn Mesih Kâtib-i Duhân-ı Medîne-i Ustrumca sâkin-i Mahalle-i Bayram Çelebi der-kasaba-i medîne-i mezkûr der-Livâ-yı Köstendil der-Vilâyet-i Rumili berâ-yı çeşmehâ-yı aded beş der-mahall-i ma'lûm ve şadırvân-ı câmi'-i şerîf-i merhûm Durak Efendi eş-şehîr bi-Câmi'i Orta binâ ve inşâ-kerde vâkıf-ı mezkûr der-kasaba-i mezbûr kayd şod müceddeden be-Muhâsebe-i Evkāf-ı Küçük ber-mûceb-i vakfiyye-i ma'mûlün bihâ bâ-arz-ı hâl-i vâkıf-ı mûmâ ileyh ve bâ-i'lâm-ı fazîletlü Mustafa Behcet Efendi hazret-i Kazasker-i Rumili ve bâ-fermân-ı âlî el-vâki' fî 21 Receb 1246.

Bâ-imzâ-yı Mehmed Aziz bin Ali el-Müvellâ hilâfe bi-Medîneti Ustrumca ufiye anhumâ.

Çeşme-sâr-ı elsine-i hâmidînede cârî zülâl-i hoş güvâr-ı hamd u senâ ol Hâlık-i kevn u mekān ve Hâlık-i cümle âferînendegân câna lâyık ve şâyândır ki hilkat-i ademi ketm-i âdemden vücûda getürüb âmme-i mahlûkātı ve kâffe-i mevcûdâtı *ve mâ mine'l-mâi külli şey'in hayyun* nass-ı kerîmi ve mefhûm-ı münîfi üzere mâ-i hayâtı inâyet-i ezeliyyesinden seyrâb-ı vârid eyledi ve salavât-ı bî-add ve teslîmât-ı lâ yu'ad ol dürr-i şehsûvâr-ı ummân-ı atâ ve gevher nâ-yâb-kân-ı vefâ sâhib-i Makām-ı Mahmûd-ı rûz-ı mev'ûd ve menba'-ı zülâl-i şefâ'at-ı melcâi ve mülâzımet-i dîbâce-i risâle-i halk ve tekvîm hatîme-i mir'ât-ı cemî' mürselîn serdâr-ı kâfile-i enbiyâ server-i *sübhâne'llezî esrâ* mahbûb-ı hüdâ mazhâr-ı cemâl-i bâ-kemâl-i safâ Hazret-i Muhammedini'l-Mustafa salla'llâhu te'âlâ aleyhi ve sellem meşhed-i tâb-nâk ve merkad-ı ıtrnâklarına îsâr ve nisâr olunur ki ol rûz-ı ciğer-sûzda tâib-i isyân ve mahrûrü'l-ekbâd ve nefsinden leb ve muzdaribü'l-fuâd olan ashâb-ı me'âsî ve enâm *yevme yu'hazu bi'n-nevâsi ve'l-akdâm* âb-ı zülâl-i şefâ'atiyle itfâ-i ateş-i mihnet idüb müreffehu'l-bâl olurlar ve tahiyyât-ı bi-pâyân ervâh-ı tayyibe-i âl ve ahbâb ve zevcât-ı tâhirât ve evlâd ve ashâb üzerlerine olsun ki her birerleri vâkıf-ı hadîs-i şerîf el-mer'u tahte zılli sadakātihi olub emvâli vücûh-ı hayrâta nisâr ve infâkı fî-sebîli'llâhi sâir ef'âl üzerine îsâr etmişlerdir rıdvânu'llâhu aleyhim ecma'în.

Emmâ ba'd havâtır-ı fehm u iz'ân ve zamâir-i ashâb-ı irfâna hafî ve setîr değildir bu cârh-ı berrîn muhît-i fenâ üzere ber-habâb ve rûy-i zemîn-i seylâb-ı belâ ile her dem harâb olub tâk-ı zer endûd-ı dûdah ile dâim kebûd ve ferş-i anber-i alûdu eşk-i dîde-i nemnâk ile müzmâhıllü'l-vücûd ve binâ-yı dûn bir vîrâne dilkeş-i cihân bir efsâne her ki genci mâr ile hem âğûş ve her gülü hâr ile dûşa dûş cevreleri settânî ömr-i merkez ve bahâr ve hazân-ı bi-karârı eyyâm-ı mu'assirdir bu ribât-ı vahşet-eserden mürûr emr-i mukarrer olmağla ol reh-i pür-hatâr ve derbend-i teng-i eyne'l-meferde *ve lekad ci'tumunâ furâdâ* fehvâsınca kimesneye yâr ve hemdem ve enîs ve mahrem bulunmayub *küllü imri'in bimâ kesebet rehînun* misdâkınca herkesin hâl-i a'mâline manût ve ef'âline merbût olmak emr-i muhakkakdır pes sermâye-i rûz-ı me'âd içün tehiyye-i zâda sa'î bî-şumâr ile bezl-i derâhim ve dinâr olunmak gerekdir ki vesîle-i fevz u necât ve bâ'is-i neyl-i derecât binâen alâ-zâlike Vilâyet-i Rumili'nde Köstendil Sancağı'nda vâki' Medîne-i Ustrumca Kasabası'nda Bayram Çelebi Mahallesi'nde sâkin ekâbir-i vücûhdan ve medîne-i mezbûre Duhân

Gümrüğü Kâtibi ve handân-ı kadîmi sa'âdetlü diyânetlü el-Hâc Ahmed Arslan Efendi ibn Mehmed Ağa bin Mesih ahvâl-i âlemi bî-sebâta ayn-i ibret ve basîret ile nazâr idüb cenâb-ı Rabbi'l-erbâb ve Mâliki'r-rikāb cellet azemetuhu hazretlerinin kendüye ihsân eylediği ni'âm-ı celîle ve minen-i cemîleyi mülâhaza birle inân-ı ihtiyâr semt-i hayrâta sârif olub *mâ indekum yenfedu ve mâ inde'llâhi bâkin* tab'-ı serî'u'l-idrâklerine münsâk olmağın bi-niyyet-i hâlise ve taviyyet-i sâdıka ile meclis-i şer'-i şerîf-i Ahmedî ve mahfel-i dîn-i münîf-i Muhammedî'de zikri âtî vakfına li-ecli't-tescîl ve'l-itmâm-i emri't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği kezâlik medîne-i mezbûrenin vücûh-ı a'zâmından ve handân-ı kadîminden el-Hâc Mehmed Şemseddin Bey ibn Selim Ağa mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î eyleyüb zikr-i câî vakfın sudûruna değin silk-i milk-i sahîhimde münselik olub medîne-i mezbûre kasabasında Tüfenkciler Çarşısı'nda vâki' bir tarafdan Leblebici Hüseyin dükkânı ve bir tarafdan Tüfenkci Nikola zımmî dükkânı ve bir tarafdan harâb hamâm ve bir tarafdan tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb tütüncü dükkânı ve yine çarşı-yı merkümda Burmalı Çeşme kurbunda vâki' ve bir tarafdan Şeyh Mehmed Tekkesi Vakfı musakkafâtından simitci dükkânı ve bir tarafdan kerîmem Güzide Hanım'ın mutasarrife olduğu bıçakcı dükkânı ve iki tarafdan tarîk-i âmm ile mahdûd ma'lûmu'l-müştemilât bir bâb bakkāl dükkânı ve yine medîne-i mezbûre tevâbi'âtından Saray Karyesi kurbunda Rancene Karyesi hudûdunda kâin müceddeden binâ ve inşâ eylediğim iki tarafdan bâ-tapu kendü tasarrufumda olan tarlalar ve iki tarafdan tarîk-i âmm ile mahdûd etrâf-ı erba'ası taş ve kerpiç duvâr ile muhât derûnunda bir bakkāl dükkânı ve bir bâb etmekci fırunu ve bir bâb otlakhâne ve tahtânî derûnu sobalı bir bâb oda ve bir bâb kebîr hayvân âhûru ve bir mikdâr havlu ve sokak kapusu ve müştemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvî bir bâb hân ve yine medîne-i mezbûre tevâbi'âtından Vadoca Karyesi'nde vâki' etrâf-ı erba'ası tarîk-i âmm ile mahdûd dere üzerinde mebnî iki göz bir bâb âsiyâbımdan her birini cemî'-i müştemilâtlarıyla ve atyeb-i mâl ve enfes-i menâlimden ifrâz ve kemâl-i imtiyâz ile mümtâz eylediğim üç bin iki yüz elli guruşumu ve mahall-i mezbûrede vâki' menzilim derûnunda ve taşrasında sokak kapusu nezdinde ve yine mahall-i mezbûrede Vîrân Hammâm meydânında yol üzerinde ve Kargalızâde Hasan Bey'in Konağı kapusu nezdinde ve Murad Halîfe Mahallesi'nde mûmâ ileyh el-Hâc Şemseddin Bey'in konağı nezdinde ve Sofular Mahallesi'nde Papyak Meydânı'nda Kādî Bölükbaşı dimekle ma'rûf Hasan Ağa'nın menzili ittisâlinde ve Lâlezâde Mahallesi'nde Cer Pazarı nâm mahalde ve Bebek Çelebi Mahallesi'nde Esad Zaîm menzili ittisâlinde ve Kara Ali Câmi'-i Şerîfi ittisâlinde ve medîne-i mezkûre tevâbi'âtından Yaniçe Karyesi'nde Safer Dertli nâm mahallerde ve Receb oğlu menzili ittisâlinde cem'ân müceddeden binâ ve ihyâlarına muvaffak olduğum on bir aded su çeşmelerine ve kasaba-i mezbûrede vâki' Orta Câmi' dimekle meşhûr merhûm Durak Efendi rahmetu'llâhu aleyhin câmi'-i şerîfi şadırvânına cârî kanavât teb'iyet ile mülküm olan on beş mâsûra mikdârı mâ-i cârîyi hasbeten li'llâhi'l-azîm ve taleben li-merzâti'r-rabbi'r-Rahîm ve ibtiğâen li-vechi'llâhi'l-Meliki'l-Kerîm vakf-ı sahîh-i şer'î-yi müebbed ve habs-i sarîh-i mer'î-yi muhalled ile vakf ve habs ve şöyle şart eyledim ki;

Mârru'l-beyân dekâkîn ve hân ve âsiyâb icâre-i vâhide-i şer'iyye ile müşâhereten âhara îcâr olub hâsıl olan icâreleri ile meblağ-ı nakd-i merkūm üç bin iki yüz elli guruş dahi senevî onu on bir buçuk guruş hesâbı üzere rehn-i kavî ve kefîl-i melî veyâhûd ikisinden biri ile alâ-vechi'l-helâl istirbâh ve istiğlâl olunub hâsıl olan nemâsı cümlesi yed-i mütevellî ile cem' ve ahz olunub rub' ve ribh ve galle ve fazladan sâlifü'z-zikr dekâkîn ve han ve âsiyâb ve çeşmelerin ve şadırvânın ve suyollarında mevcûd kanavâtın lede'l-iktizâ cüz'î ve küllî ta'mîr ve termîmine ma'rifet-i şer'le ve mütevellî ma'rifetiyle kadr-i ma'rûf meblağ harc ve sarf oluna ve bir müstehak kimesne suyolcu ta'yîn olunub zikrolunan çeşmelerin ve şadırvânın lede'l-hâc kanavâtları tathîr ve tanzîf ve ba'zen fenâ pezîr olan mahallerin tanzîm eyleyüb senevî üç yüz guruş vazîfeye mutasarrıf ola ve senevî iki yüz guruş cihet-i tevliyet ve senevî otuz guruş cihet-i nezâret ola ve vakf-ı mezkûrumun beher sene medîne-i mezbûrede icrâ-yı ahkâm ve dîn-i mübîn ve ihyâ-yı a'lâm-ı şer'î metîn iden efendiler hazerâtı ma'rifet-i şer'le muhâsebesini ba'de'r-rü'ye bir kıt'a mümzâ ve memhûr muhâsebe defter-i cânib-i vakfa i'tâ ve mukābelesinde on beş guruş harc-ı muhâsebe ve on mahkeme kâtibine ve beş guruş muhzırlara virile ve masârıf-ı mezkûreden her ne fazla kalur ise ber-vech-i meşrûh istirbâh olunub asl-ı mâla zâmm oluna ve mürûr-ı zemân ile vakf-ı mezbûra ri'âyet müte'azzire olursa mutlakā fukarâ-yı müslimîne meşrûta ola mâdem ki arsa-yı vücûdum gubâr-ı fenâdan pâk ve halvet sarây-ı bedenim şem'-i rûhla tâbnâk ola tevliyet-i merkūm ile nezâret-i mezkûreye vazîfe-i mersûmeleri ile ben mutasarrıf olub vakf-ı mezkûrumun tebdîl ve tagyîr ve taklîl ve teksîri merreten ba'de uhrâ yedimde ola vaktâ ki bi-emri'l-Meliki's-sübhânî azm-i gülşen sarây-ı cinân eylediğimden sonra tevliyet-i merkūme vazîfe-i mersûmesiyle re'y-i hâkimü'ş-şer' ile kasaba-yı mezbûre ahâlîsinden bir mütedeyyin ve müstakîm ve dîndâr ve umûr-ı vakfı rü'yete zâhirü'l-iktidâr olan bir müstehak kimesneye tevcîh oluna ve nezâret-i mezkûre kezâlik vazîfe-i merkūmesiyle medîne-i mezbûrede me'zûnen bi'l-iftâ olan efendiler hazerâtına meşrûta ola deyu ta'yîn ve tahsîs-i şurût ve tebyîn-i kuyûd ve tansîs-i ukūd birle hatm-i kelâm ve istîfâ-yı merâm itdikden sonra kâffe-i akārât-ı merkūme ile nukūd-ı meblağ-ı mezbûr üç bin iki yüz elli guruş ve kanavât-ı mezbûreyi fârigan ani'ş-şevâğil mütevellî-i mûmâ ileyh el-Hâc Mehmed Şemseddin Bey'e teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer vakfiyyet üzere bi't-tevliye cümlesini ahz ve kabz ve teslîm idüb sâir mutasarrıfân-ı evkāf ve mütevellîyân-ı eslâf gibi tasarruf-ı tâmm ve ri'âyet-i merâsim-i şurût ve kuyûda sarf-ı ihtimâm eyledi didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î emr-i vâkıf tamâm ve hâl teslîm-i encâm bulmuşken vâkıf-ı mûmâ ileyh esbeğa'llâhu te'âlâ ni'amehu aleyh efendi semt-i vifâkdan cânib-i şikāka sâlik ile vakf-ı mezbûrdan rücû' ve mütevellî-i mîr-i mûmâ ileyh ile husûmet ve niza'a şurû' idüb evvelâ vakf-ı nukūd ve âna müteferri' olan şurût ve kuyûd inde eimmeti's-selâseti'n-nehârîr aleyhim rahmeti Rabbi'l-Meliki'l-Kadîr sahîh olmayub ve sâniyen vakf-ı akār mefhar-i eimmeti'l-kibâr İmâm-ı A'zam ve hümâm-ı akdem sirâcü'l-milleti ve'd-dîn üstâd-ı eimmeti'l-müctehidîn Ebû Hanîfe Numan bin Sabit el-Kûfî cüziye hayre'l-cezâ ve Kûfî hazretlerinin mezheb-i hatîr ve re'y-i münîrlerinde sahîh lâkin gayr-ı lâzımdır ve sâlisen kanavât-ı mezkûre dahi menkūlâtdan olub ve

menkūl-i muhavvel kısmının vakfiyyeti imâm-ı müşârun ileyh ve İmâm Yusuf hazerâtı katlarında gayr-i sahîh olduğundan mâ'adâ vâkıf menfa'at-i vakfı nefsine şart eylediği sûretde vâkıf bâtıl olmağın vakf-ı mezbûrdan rücû' benim içün meşrû' olmakla meblağ-ı nukūd-ı merkūmu ve akārât ve kanavât-ı merkūmeleri ke'l-evvel mülküme istirdâd murâd iderim didikde mütevellî-i mîr-i mûmâ ileyh el-Hâc Mehmed Şemseddin Bey dahi cevâb-ı bâ-savâba mutesaddî olub hâl balâda tafsîl ve beyân ve şerh ve a'yân olunan minvâl üzere vakf-ı nukūd inde'l-eimmeti's-selâse sahîh olmayub lâkin İmâm Züfer aleyhi rahmetü'l-Meliki'l-Ekber'den İmâm Muhammed bin Abdullah el-Ensârî aleyhi rahmeti'l-Meliki'l-Bârî rivâyeti üzere vakf-ı nukūd ve âna müteferri' olan şurût ve kuyûd sahîh ve câiz ve kanavât dahi menkūlâtdan olduğu mim-mâ lâ yuraddır lâkin menkūl-i müte'ârif olub ve menkūl-i müteârifin vakfiyyeti mazhâr-ı inâyet-i bi-gâyet-i rahmânî İmâm-ı Sâlis Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî hazretlerinin re'y-i münîrlerinde menkūl-i müte'ârifin teslîm-i ile'l-mütevellî ile vakfiyyeti sahîh ve lâzım ve el-yevm amel ve fetvâ imâm-ı müşârun ileyh hazretlerinin kavl-i şerîfleri üzeredir ve imâm-ı âlim-i rabbânî ve ihsân-ı bî-girân-i sübhânî İmâm Ebû Yusuf eş-şehîr bi'l-imâmi's-sânî hazretlerinin re'y-i hatîrlerinde vâkıf mücerred vakaftü kavliyle vakıf sahîh ve lâzım ve sıhhat lüzûmu müstelzim olduğundan mâ'adâ vâkıf menâfi'-i vakfı nefsine şart eylediği sûretde dahi câizdir deyu meblağ-ı mevkūf-ı mezkûre ile kanavât-ı mezkûreyi ve akārât-ı muharrere-i merkūmeyi redd ve teslîmden imtinâ' iderim deyüb vâkıf-ı mûmâ ileyh el-Hâc Ahmed Arslan Efendi ile hâkim-i muvakki'-i sadr-ı kitâb tûbâ lehu ve hüsnü meâb efendi huzûrunda müterâfi'ân ve her biri mübtegâsınca fasl ü hasme râgıbân olduklarında hâkim-i mûmâ ileyh lâ zâle'l-hakku câriyen beyne yedeyhi efendi dahi bu bâbda tefekkür-i fâik ve teemmül-i lâyık eyledikde temhîd-i kavâ'id-i hayr-ı evlâ ve teşyîd-i mebânî-i vakf-ı ahrâ görmekle tarafeynin kelâmına nazâr ve mubtıl-ı hayr olmakdan hazer idüb âlimen bi'l-hilâfi'l-câri beyne'l-eimmeti'l-eslâf ve mürâ'iyen bi-mâ yecibû ma lâ büdde minhu fi'l-hükmi bi'l-evkāf alâ-kavli men yerâhu mine'l-eimmeti'l-müctehidîn rıdvânu'llâhu te'âlâ aleyhim ecma'în vakf-ı nukūd ve vakf-ı akār ve menkūlâtın bi'l-cümle vakfiyyetlerinin sıhhatine ve şurût-ı mezkûrenin cevâzına vâkıf-ı mûmâ ileyh mahzarında hükm idicek vâkıf-ı mûmâ ileyh el-Hâc Ahmed Arslan Efendi inân-ı kelâmını semt-i âhara atf idüb gerçi evkāf-ı mezbûre ve şurût-ı mezkûre ber-vech-i meşrûh hükm-i hâkim ile sıhhat buldu lâkin sirâc-ı ümmet hanefiyye-i beyzâ ve âsûde-i eimme-i dîn-i Hüdâ Ebû Hanîfeti'n-Numan aleyhi aleyhi'r-rahmetü'l-Mennân hazretlerinin mezheb-i şerîflerinde sıhhat müstelzim-i lüzûm olmamakla evkāf-ı mezbûrdan rücû'a miknet ve ta'tîle ve ibtâle kudret olduğu hasebi ile evkāf-ı mezbûreden rücû' eyledim deyu tekrâr da'vâ-yı istirdâda şurû' itdikde mütevellî-i mîr-i mûmâ ileyh dekāyık-ı şinâs cevâb-ı sevâb-ı istinâsa tesaddî idüb fi'l-hakîka imâm-ı akdem müşârun ileyh hazretleri kavl-i şerîfleri üzere sıhhat lüzûmu gayr-i müstelzimdir lâkin bahr-i merâm İmâm Ebû Yusuf el-imâmi's-sânî mezheb-i şerîflerinde vâkıfın mücerred vakaftü kavli ile vakf-ı sahîh ve lâzım ve sıhhat-i lüzûmu müstelzim olub ve İmâm-ı Sâlis müşârun ileyh Hazret-i Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî re'y-i münîrlerinde teslîm-i ile'l-mütevellî ve zikr-i te'yîd

ile vakfa lüzûm ârız olmakla alâ-re'yihime's-sedîd evkāf-ı merkūmenin lüzûmuna dahi hükm olunmak bi't-tevliye matlûbumdur deyu teslîmden ibâ ve hâkim-i mûmâ ileyh huzûrunda her biri tekrâr müterâfi'ân fasl ve hasme tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ ileyh dahi İmâmeyn-i Hümâmeyn-i bedreyn-i münîreyn re'y-i şerîfleri üzere evkāf-ı merkūmenin lüzûmuna dahi vâkıf-ı mûmâ ileyh mahzarında hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î ve hükm-i sâbıkını tenfîz ve habs-i sarîh ve mütehattim olub min-ba'd nakz ve nakîzine mecâl muhâl ve tebdîl ve tagyîri adîmü'l-ihtimâl olundu *Fe men beddelehu ba'de mâ semi'ahu fe inne mâ ismuhu ale'llezîne yübeddilûnehu inne'llâhe semî'un alîm* vâkıf-ı mûmâ ileyh el-Hâc Ahmed Arslan Efendi yine meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mütevellî-i mûmâ ileyh el-Hâc Mehmed Şemseddin Bey mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb işbu vakfiyye-i mezkûremde tasrîh ve beyân olunduğu üzere tevliyet-i evkāf-ı merkūme nefs-i nefîsime meşrûta olduğuna binâen mîr-i mûmâ ileyhi tevliyet-i merkūmeden azl eyleyüb bi't-tevliye makbûzâtı olan nukūd mevkūf-ı meblağ-ı merkūm üç bin iki yüz elli guruş ve menkūlât ve akārât-ı muharrere-i merkūmeleri bana tamamen ve kamîlen redd ve teslîm ben dahi bi't-tevliye ve bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ hüve'l-vâki' bi'l-ibtiğâ sebt ve imlâ olundu fî-gurreti Muharremi'l-Harâm li-seneti sitte ve erba'în ve mieteyn ve elf min-hicreti men-lehü'l-izzü ve's-sa'âdeti ve'ş-şeref.

Şuhûdü'l-hâl

Ekâbir-i Vücûhdan Mehmed Paşo Bey ibn Ağuş Bey

Es-Seyyid Hüseyin Bey ibn es-Seyyid Süleyman

Gargalızâde Hasan Bey ibn Süleyman

Zehrab Beyzâde es-Seyyid Osman Beşe Bey

Küçük Ahmed Bey ibn Mustafa

Kâtib Mehmed Efendi ibn Ahmed

Kol Ağası es-Seyyid Ahmed Bey ibn es-Seyyid Osman

Pazarcıklı Hasan Ağa ibn Musa

Es-Seyyid el-Hâc Ahmed Bey ibn Mehmed

Bakkal Küçük Ağazâde İsmail Ağa ibn Mustafa

Tütüncü Deveci Abdül Ağa ibn Hasan

Berber Molla Ali ibn Osman

Mesih Bey ibn Molla Yahya

Kādî Bölükbaşı dimekle meşhûr Hasan Ağa ibn Abdullah Temmet eş-şühûd

Ve gayruhum.

İNDEKS

A

Abd 14, 51
Arnavutluk 8

B

Bosna 8
Bulgaristan 8, 11

C-Ç

Cemâziyelâhir 15
Cemâziyelevvel 15

D

Dâr 107
Devlet 15, 84, 143, 145, 348
Dîvân 89, 150, 284, 288, 341
Dîvân-ı Hümâyûn 284, 341

E

Edirne 8, 11, 13
Ekber 23, 95, 121, 177, 188, 202, 212, 215, 231, 238, 279, 299, 303, 309, 314, 322, 329, 333, 342

H

Harâm 24, 69, 123, 134, 141, 204, 215, 232, 263, 270, 273, 299, 315, 341
Hatîb 189, 294, 298

I-İ

idâne 165, 229
İmâm 22, 23, 28, 31, 37, 56, 57, 64, 77, 80, 88, 89, 95, 96, 107, 108, 113, 117, 121, 142, 149, 150, 155, 158, 179, 188, 197, 198, 202, 206, 207, 212, 218, 224, 230, 231, 236, 238, 242, 258, 264, 268, 270, 279, 280, 291, 292, 295, 296, 299, 303, 306, 309, 314, 321, 322, 325, 326, 329, 333, 342, 343, 351, 354, 355
İntikâl 103
istiğlâl 22, 27, 30, 34, 50, 54, 55, 59, 75, 92, 102, 107, 113, 116, 168, 171, 174, 182, 206, 211, 222, 228, 235, 244, 263, 284, 314, 338
istinmâ 197

K

Kādî 21, 24, 30, 41, 43, 71, 83, 88, 91, 97, 109, 112, 116, 141, 144, 151, 257, 264, 298, 301, 306, 332, 341
Kâtib 14, 19, 20, 24, 26, 30, 45, 48, 89, 97, 154, 164, 208, 221, 222, 226, 234, 239, 241, 248, 270, 282, 284, 312, 338
Kosova 8

M

Makedonya 8
Meclis 141, 284, 338
Me'zûn 305, 310, 315, 322
Muharrem 15
Müezzin 64, 97, 312, 317, 354
Mülk 93, 183, 320
Mütevellî 95

N

Nâzır 26, 41, 44, 66, 70, 72, 73, 77, 87, 161,

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

164, 168, 185, 215, 244, 290, 294, 338

R

ribh 8, 9, 22, 27, 30, 31, 34, 38, 39, 45, 47, 123, 128, 132, 134, 137, 162, 165, 171, 178, 205, 206, 216, 222, 249, 251, 254, 255, 273, 276, 277, 279, 282, 301, 306, 308, 313, 318, 320, 326, 329, 332, 336, 350
Risâlet 56

S-Ş

Safer 16
Saraybosna 11
Seyyid 14
Şuhûdü'l-hâl 19, 24, 28, 45, 48, 64, 69, 77, 81, 89, 96, 104, 108, 109, 126, 131, 141, 142, 150, 152, 155, 164, 167, 171, 189, 207, 215, 219, 226, 232, 239, 244, 247, 251, 254, 263, 267, 273, 276, 282, 290, 294, 298, 305, 310, 315, 322, 328, 332, 335, 338, 341, 345, 354

T

Tekirdağ 8
Temyîz 279, 282

V

vakf 7, 13
Vakıf 8, 275, 278, 325, 443, 444, 445, 446, 447
vâkıf 11
Vâkıf 97, 112, 116, 144, 164, 348
Velî 84
Vücûh 241, 335

Z

Zilhicce 16

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

İçindekiler

Takdim / 7

Takip Edilen Usul ve İmlâ Esasları / 11

Kısaltmalar / Abbreviations / 15

İngilizce Çeviriler / English Translations / 15

Bulgaristan / 17

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Bulgaristan / 17

Ahmed Arslan Efendi bin Mehmed Ağa bin Mesih Vakfı - The Waqf of Ahmed Arslan Effendi b. Mehmed Agha b. Mesih
وقف احمد آرسلان أفندي ابن محمد آغا ابن مسيح 19

Hacı Mesrur Ağa Vakfı - The Waqf of Hadji Mesrur Agha
وقف الحاج مسرور آغا 25

Lofça (Lofça) / 29

Alemdâr İsmail Ağa bin İbrahim Ağa Vakfı - The Waqf of Alemdar İsmail Agha b. İbrahim Agha
وقف علمدار اسماعيل آغا ابن ابراهيم آغا 29

Misivri (Nesebar) / 33

Haseki Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı - The Waqf of Haseki Mustafa Agha. b. Mehmed Ağa b. Hadji Ahmed Agha
وقف مصطفى آغا حصكي ابن محمد آغا ابن الحاج احمد 33

Nevrekop (Gotse Delçev) / 40

Mustafa Efendi bin Hacı Kasım Efendi bin Ali Vakfı - The Waqf of Mustafa Effendi b. Hadji Kasım Effendi b. Ali
وقف مصطفى أفندي ابن الحاج قاسم أفندي ابن علي 40

Ali Ağa bin Yusuf Vakfı - The Waqf of Ali Agha b. Yusuf
وقف علي آغا ابن يوسف 43

Salih Efendi bin Mustafa Vakfı - The Waqf of Salih Effendi b. Mustafa
وقف صالح أفندي ابن مصطفى 46

Prevadi (Provadiya) / 49

Mustafa bin Hacı Osman Ağa Vakfı - The Waqf of Mustafa b. Hadji Osman Agha
وقف مصطفى ابن عثمان آغا 49

Osman Ağa bin Mustafa Vakfı - The Waqf of Osman Agha b. Mustafa
وقف عثمان آغا ابن مصطفى 53

Ümmühâni Hatun ibnet Durak Efendi Vakfı - The Waqf of Ümmühâni Hatun bt. Durak Effendi
وقف ام خاني خاتون بنت دوراق أفندي 58

Rahova (Oryahovo) / 62

Haydar Bey ve Rüfekâsı Vakfı - The Waqf of Haydar Bey and His Companions
وقف حيدر بك ورفقائه 62

Rusçuk (Ruse) / 65

Hacı Davud Ağa ibn İbrahim bin Abdullah Vakfı - The Waqf of Hadji Davud Agha b. İbrahim b. Abdullah
وقف الحاج داوود آغا ابن ابراهيم ابن عبد الله 65

Samako (Samokov) / 70

Mehmed Ağa bin İbrahim Vakfı - The Waqf of Mehmed Agha b. İbrahim
وقف محمد آغا ابن ابراهيم 70

Silistre (Silistra) / 79

Döne Hatun bint Gazanfer Vakfı - The Waqf of Döne Hatun bt. Gazanfer
وقف دونه خاتون بنت خزانفر 79

Hacı Murtaza Efendi bin Merhûm Muhammed Vakfı - The Waqf of Hadji Murtaza Effendi b. Muhammed
وقف الحاج مرتضي أفندي ابن محمد 82

Seyyid Hacı Ömer bin Mustafa Vakfı - The Waqf of Seyyid Hadji Ömer b. Mustafa
وقف السيد الحاج عمر ابن مصطفى 90

Seyyid Hacı Abdullah Ağa bin Halil Ağa Vakfı - The Waqf of Seyyid Halil Agha b. Mehmed Salih
وقف سيد الحاج عبدالله اغا ابن خليل اغا 99

Sofya / 105

Seyyide Hatice Hatun ibnet Abdurrahman Ağa Vakfı - The Waqf of Seyyide Hatice Hatun bt. Abdurrahman Agha
وقف سيدة خديجة خاتون ابنت عبدالرحمن اغا 105

İstanbul Zaim Üniversitesi

Sakallızâde Hacı Ahmed bin Hacı Hüseyin Vakfı - The Waqf of Sakallızade Hadji Ahmed b. Hadji Hüseyin
وقف صاقال زاده الحاج احمد ابن الحاج حسين 111

Sakallızâde Hacı Ahmed bin Hacı Hüseyin Vakfı - The Waqf of Sakallızade Hadji Ahmed b. Hadji Hüseyin
وقف صاقال زاده الحاج احمد ابن الحاج حسين 115

Sakallızâde Hacı Ahmed bin Hacı Hüseyin Vakfı - The Waqf of Sakallızade Hadji Ahmed b. Hadji Hüseyin
وقف صاقال زاده الحاج احمد ابن الحاج حسين 118

Sultanyeri (Mestanlı/Momçilgrad) / 122

Hasan Ağa bin Hüseyin Vakfı - The Waqf of Hasan Agha b. Hüseyin
وقف حسن آغا ابن حسين 122

Ahmed Ağa bin Hasan ve Rüfekası Vakfı - The Waqf of Ahmed Agha b. Hasan and His Companions
وقف احمد آغا ابن حسن ورفقائه 125

Hasan Ağa bin Hüseyin Vakfı - The Waqf of Hasan Agha b. Hüseyin
وقف حسن آغا ابن حسين 127

Osman Ağa bin Molla İbrahim Vakfı - The Waqf of Osman Agha b. Mullah İbrahim
و قف عثمان آغا ابن ملا ابراهيم 130

Hüseyin Efendi bin Hacı Ahmed Vakfı - The Waqf of Hüseyin Effendi b. Hadji Ahmed
وقف حسين أفندي ابن الحاج احمد 133

Emin Ağa bin Hasan Vakfı - The Waqf of Emin Agha b. Hasan
وقف امين آغا ابن حسن 136

Mustafa bin Hüseyin ve Mahmud bin Ali Vakfı - The Waqf of Mustafa b. Hüseyin and Mahmud b. Ali
وقف مصطفى ابن حسين محمود ابن علي مشتركا 138

Şumnu / 140

Hacı Abdullah Çavuş bin Şeyh Mustafa Efendi Vakfı - The Waqf of Hadji Abdullah Çavuş b. Sheikh Mustafa Effendi
وقف الحاج عبد الله جاوش ابن الشيخ مصطفى أفندي 140

Seyyid Şerif Halil Ağa bin Merhum Ali Ağa Vakfı - The Waqf of Seyyid Şerif Halil Agha b. Merhum Ali Agha
وقف السيد شريف خليل آغا ابن المرحوم علي آغا 143

Fatma Hatun bint Ahmed Vakfı - The Waqf of Fatma Hatun bt. Ahmed
وقف فاطمة خاتون بنت احمد 153

Kesimzâde Hacı Ömer Ağa bin Hüseyin Vakfı - The Waqf of Kesimzâde Hadji Ömer Agha b. Hüseyin
وقف الحاج عمر آغا ابن حسين 156

Seyyid Mustafa Bey bin Merhum İsmail Ağa Vakfı - The Waqf of Seyyid Mustafa Bey b. İsmail Agha
وقف السيد مصطفى بك ابن المرحوم إسماعيل آغا 160

Seyyid Mehmed Sadık Efendi bin Hacı Ali ve Ailesi Vakfı - The Waqf of Seyyid Mehmed Sadık Effendi b. Hadji Ali and His Family
وقف السيد محمد صادق أفندي ابن الحاج علي واهل بيته 163

Şeyh Mehmed Efendi ibn Şeyh Mehmed Fethi Efendi Vakfı - The Waqf of Sheikh Mehmed Effendi b. Sheikh Mehmed Fethi Effendi
وقف الشيخ محمد أفندي ابن الشيخ محمد فتحي أفندي 167

Tatarpazarı (Pazarcık) / 170

Hüseyin Efendi ibn Hacı Ömer Efendi Vakfı - The Waqf of Hüseyin Effendi b. Hadji Ömer Effendi
وقف حسين أفندي ابن الحاج عمر أفندي 170

Afife Hatun bint İsmail Vakfı - The Waqf of Afife Hatun bt. İsmail
وقف عفيفة خاتون بنت إسماعيل 173

Fatıma Hatun ibnet Mehmed Efendi bin Hüseyin Efendi Vakfı - The Waqf of Fatıma Hatun bt. Mehmed Effendi b. Hüseyin Egfendi
وقف فاطمة خاتون ابنت محمد افندي ابن حسين افندي 176

Tırnova (Veliko Tırnova) / 181

Çatalzâde Ahmed Efendi Vakfı - The Waqf of Çatalzâde Ahmed Effendi
وقف جاتال زاده احمد أفندي 181

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

Merhum Hacı Murtaza Çelebi bin Hacı Ahmed Vakfı - The Waqf of Hadji Murtaza Çelebi b. Hadji Ahmed
وقف المرحوم الحاج مرتضي جلبي ابن الحاج احمد 184

Hacı Mustafa Ağa bin Hacı Mehmed Ağa bin Hasan Bey Vakfı - The Waqf of Hadji Mustafa Agha b. Hadji Mehmed Agha b. Hasan Bey
وقف الحاج مصطفى آغا ابن الحاج محمد آغا ابن حسن بك 190

Osman Ağa bin Hüseyin bin Şaban Vakfı - The Waqf of Osman Agha b. Hüseyin b. Şaban
وقف عثمان آغا ابن حسين ابن شعبان 195

Yeğen Ali Ağa Zaim bin Osman Ağa Vakfı - The Waqf of Yeğen Ali Agha Zaim b. Osman Agha
وقف يغن علي آغا زعيم ابن عثمان آغا 199

Züleyha bint Hacı Abdullah Efendi Vakfı - The Waqf of Züleyha bt. Hadji Abdullah Effendi
وقف زليخة بنت الحاج عبد الله أفندي 203

Emine ibnet İbrahim Vakfı - The Waqf of Emine bt. İbrahim
وقف أمينه بنت ابراهيم 209

Feyzullah Ağa bin Hacı Hasan Ağa Vakfı - The Waqf of Feyzullah Agha b. Hadji Hasan Agha
وقف فيض الله آغا ابن الحاج حسن آغا 214

Feyzullah Ağa ibn Hasan Vakfı - The Waqf of Feyzullah Agha b. Hasan
وقف فيض الله آغا ابن حسن 220

Veliyyüddin Ağa Vakfı - The Waqf of Veliyyüddin Agha
وقف ولي الدين آغا 225

Zahire Nazırı Seyyid Ahmed Ağa bin Salih Efendi Vakfı - The Waqf of Seyyid Ahmed Agha b. Salih Effendi
وقف زخيره ناظري السيد احمد آغا ابن صالح أفندي 233

Müderris Ahmed Raşid Efendi bin Ebubekir Vakfı - The Waqf of Muderris Ahmed Raşid Effendi b. Ebubekir
وقف المدرس احمد راشد أفندي ابن ابي بكر 240

Hacı Mustafa bin Hacı Hasan Vakfı - The Waqf of Hadji Mustafa b. Hadji Hasan
وقف الحاج مصطفى ابن الحاج حسن 243

İstanbul Zaim Üniversitesi

Uzuncaabad-ı Hasköy (Hasköy/Haskovo) / 247

Muharremzade Halil Ağa ve Hacı Ahmed Ağa Vakfı - The Waqf of Muharremzade Halil Agha and Hadji Ahmed Agha
وقف محرم زاده خليل آغا و الحاج احمد آغا 247

Varna / 250

Mehmed Ağa bin Osman Vakfı - The Waqf of Mehmed Agha b. Osman
وقف محمد آغا ابن عثمان 250

Seyyid Hacı Hasan bin Seyyid Umur Vakfı - The Waqf of Seyyid Hadji Hasan b. Seyyid Umur
وقف السيد الحاج حسن ابن السيد عمور 253

Alemdar Hacı İbrahim ibn Hacı Hasan Vakfı - The Waqf of Alemdar Hadji İbrahim b. Hadji Hasan
وقف علمدار الحاج ابراهيم ابن الحاج حسن 256

Fahriye bint Mustafa Vakfı - The Waqf of Fahriye bt. Mustafa
وقف فخرية بنت مصطفى 259

Pirinççi Hasan Ağa ibn Ali ibn Abdullah Vakfı - The Waqf of Pirinççi Hasan Agha b. Ali b. Abdullah
وقف برنججي حسن آغا ابن علي ابن عبد الله 262

Emetullah bint Eyüb Vakfı - The Waqf of Emetullah bt. Eyüb
وقف أمة الله بنت ايوب 266

Zeliha Hatun ibnet Hacı Memiş Vakfı - The Waqf of Zeliha Hatun bt. Hadji Memiş
وقف زليخة خاتون بنت الحاج مميش 269

Tuzcu Hasan Efendi bin Mehmed Vakfı - The Waqf of Tuzcu Hasan Effendi b. Mehmed
وقف توزجي حسن أفندي ابن محمد 272

Hafize bint İbrahim Vakfı - The Waqf of Hafize bt. İbrahim
وقف حافظة بنت ابراهيم 275

Emetullah bint Ömer bin Abdullah Vakfı - The Waqf of Emetullah bt. Ömer b. Abdullah
وقف امة الله بنت عمر ابن عبد الله 278

Süleyman Efendi ibn Salih bin Abdullah Vakfı - The Waqf of Süleyman Effendi b. Salih b. Abdullah
وقف سليمان أفندي ابن صالح ابن عبد الله 281

Vidin / 283

Mehmed Ağa bin Abdurrahim Vakfı - The Waqf of Mehmed Agha b. Abdurrahim
وقف محمد آغا ابن عبد الرحيم 283

Rüveyde Hanım bint Osman Ağa bin İbrahim Vakfı - The Waqf of Rüveyda Hanım bt. Osman Agha b. İbrahim
وقف رويدة خانم بنت عثمان آغا ابن ابراهيم 285

Yanbolu (Yambol) / 289

Arnavud Mehmed Ağa bin Abdullah Vakfı - The Waqf of Arnavud Mehmed Agha b. Abdullah
وقف محمد آغا ابن عبد الله 289

Mustafa Ağa bin Ali Ağa Vakfı - The Waqf of Mustafa Agha b. Ali Agha
وقف مصطفى آغا ابن علي آغا 293

Zağra-i Atik (Stara Zagora) / 297

Elvanzâde Hacı Yusuf bin İbrahim Efendi Vakfı - The Waqf of Elvanzâde Hadji Yusuf b. İbrahim Effendi
وقف ألوان زاده الحاج يوسف ابن ابراهيم افندي 297

Hacı Emin Ağa ibn Zaim Hacı Halil Ağa Vakfı - The Waqf of Hadji Emin Agha b. Zaim Hadji Halil Agha
وقف الحاج أمين آغا ابن زعيم الحاج خليل آغا 300

Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı - The Waqf of Hadji Mehmed Agha b. Süleyman
وقف الحاج محمد اغا ابن سليمان 305

Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı - The Waqf of Hadji Mehmed Agha b. Süleyman
وقف الحاج محمد آغا ابن سليمان 311

Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Ağa Vakfı - The Waqf of Hadji Mehmed Agha b. Süleyman Agha
وقف محمد آغا ابن سليمان آغا 316

Hacı İbrahim Efendi ibn Musa Efendi Vakfı - The Waqf of Hadji İbrahim Effendi b. Musa Effendi
وقف الحاج ابراهيم أفندي ابن موسي أفندي 324

Seyyid Hacı Fâris Efendi ibn Emin Efendi Vakfı - The Waqf of Seyyid Hadji Fâris Effendi b. Emin Effendi
وقف السيد الحاج فارس أفندي ابن أمين أفندي 327

Seyyid Hacı Mehmed Fâris Efendi bin Mehmed Emin Efendi Vakfı - The Waqf of Seyyid Hadji Mehmed Fâris Effendi b. Mehmed Emin Effendi
وقف الحاج محمد فارس أفندي ابن محمد ابن امين أفندي 331

Hacı Selim Ağa bin Hüseyin Vakfı - The Waqf of Hadji Selim Agha b. Hüseyin
وقف الحاج سليم آغا ابن حسين 334

Ali Sırrı Efendi bin Numan Vakfı - The Waqf of Ali Sırrı Effendi b. Numan
وقف علي سري أفندي ابن نعمان 337

Mehmed Emin Efendi Vakfı - The Waqf of Mehmed Emin Effendi
وقف محمد امين أفندي 340

Ziştovi (Sviştov) / 344

İsmail Ağa bin Ramazan Ağa bin Abdülmennan Vakfı - The Waqf of İsmail Agha b. Ramazan Agha b. Abdülmennan
وقف اسماعيل اغا ابن رمضاناغا ابن عبدالمنان 344

Muhammed Ağa ibn Ali Efendi Vakfı - The Waqf of Muhammed Agha b. Ali Effendi
وقف محمد آغا ابن علي أفندي 347

Ziştovi Voyvodası Hüseyin Ağa bin Ali Bey Vakfı - The Waqf of Ziştovi Voivode Hüseyin Agha bin Ali Bey
وقف زيشتوي ويوداسي حسين آغا ابن علي بك 349

Hacı Abdullah Efendi Vakfı - The Waqf of Hadji Abdullah Effendi
وقف الحاج عبد الله أفندي 353

Vesikalar / 357

65- Ahmed Arslan Efendi bin Mehmed Ağa bin Mesih (VGMA, Defter: 632, Sayfa: 114, Sıra: 46) / 359

66- Hacı Mesrur Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 581/1, Sayfa: 163, Sıra: 177) / 360

67- Alemdâr İsmail Ağa bin İbrahim Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 523-524, Sıra: 473) / 361

68- Haseki Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 321, Sıra: 328) / 362

Haseki Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 321, Sıra: 328) / 363

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

Haseki Mustafa Ağa bin Mehmed Ağa bin Hacı Ahmed Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 321, Sıra: 328) / 364
69- Mustafa Efendi bin Hacı Kasım Efendi bin Ali Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 338, Sıra: 339) / 365
70- Ali Ağa bin Yusuf Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 147, Sıra: 62) / 366
71- Salih Efendi bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 197, Sıra: 106) / 367
72- Mustafa bin Hacı Osman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 113, Sıra: 3) / 368
Mustafa bin Hacı Osman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 113, Sıra: 3) / 369
73- Osman Ağa bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 114-115, Sıra: 4) / 370
Osman Ağa bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 114-115, Sıra: 4) / 371
Osman Ağa bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 114-115, Sıra: 4) / 372
74- Ümmühâni Hatun ibnet Durak Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 78, Sıra: 95) / 373
75- Haydar Bey ve Rüfekâsı Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 223, Sıra: 73) / 374
76- Hacı Davud Ağa ibn İbrahim bin Abdullah Vakfı (VGMA, Defter: 581/1, Sayfa: 58-59, Sıra: 64) / 375
Hacı Davud Ağa ibn İbrahim bin Abdullah Vakfı (VGMA, Defter: 581/1, Sayfa: 58-59, Sıra: 64) / 376
77- Mehmed Efendi bin İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 744, Sayfa: 379-383, Sıra: 164) / 377
Mehmed Efendi bin İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 744, Sayfa: 379-383, Sıra: 164) / 378
Mehmed Efendi bin İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 744, Sayfa: 379-383, Sıra: 164) / 379
78- Döne Hatun bint Gazanfer Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 221, Sıra: 72) / 380
79- Hacı Murtaza Efendi bin Merhum Muhammed Vakfı (VGMA, Defter: 738, Sayfa: 93-97, Sıra: 53) / 381
Hacı Murtaza Efendi bin Merhum Muhammed Vakfı (VGMA, Defter: 738, Sayfa: 93-97, Sıra: 53) / 382
Hacı Murtaza Efendi bin Merhum Muhammed Vakfı (VGMA, Defter: 738, Sayfa: 93-97, Sıra: 53) / 383
80- Seyyid Hacı Ömer bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 731, Sayfa: 138-140, Sıra: 77) / 384
Seyyid Hacı Ömer bin Mustafa Vakfı (VGMA, Defter: 731, Sayfa: 138-140, Sıra: 77) / 385
81- Seyyid Hacı Abdullah bin Halil Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 255-259, Sıra: ?) / 386
Seyyid Hacı Abdullah bin Halil Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 255-259, Sıra: ?) / 387
Seyyid Hacı Abdullah bin Halil Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 255-259, Sıra: ?) / 388

82- Seyyide Hatice Hatun ibnet Abdurrahman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 739, Sayfa: 273-275, Sıra: 180) / 389
83- Sakallızade Hacı Ahmed Ağa bin Hacı Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 36, Sıra: 13) / 390
84- Sakallızade Hacı Ahmed Ağa bin Hacı Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 76, Sıra: 40) / 391
85- Sakallızade Hacı Ahmed Ağa bin Hacı Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 154-155, Sıra: 100) / 392
Sakallızade Hacı Ahmed Ağa bin Hacı Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 154-155, Sıra: 100) / 393
86- Hasan Ağa bin Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 588, Sayfa: 75, Sıra: 93) / 394
87- Ahmed Ağa bin Hasan ve Rüfekası Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 266, Sıra: 169) / 395
88- Hasan Ağa bin Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 588, Sayfa: 75, Sıra: 93) / 396
89- Osman Ağa bin Molla İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 989, Sayfa: 38, Sıra: 32) / 397
90- Hüseyin Efendi bin Hacı Ahmed Vakfı (VGMA, Defter: 989, Sayfa: 53, Sıra: 42) / 398
91- Emin Ağa bin Hasan Vakfı (VGMA, Defter: 989, Sayfa: 195, Sıra: 150) / 399
92- Mustafa bin Hüseyin ve Mahmud bin Ali Vakfı (VGMA, Defter: 597, Sayfa: 69, Sıra: 27) / 400
93- Hacı Abdullah Çavuş bin Şeyh Mustafa Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 313-314, Sıra: 324) / 401
Hacı Abdullah Çavuş bin Şeyh Mustafa Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 313-314, Sıra: 324) / 402
94- Seyyid Şerif Halil Ağa bin Merhum Ali Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 737, Sayfa: 115-119, Sıra: 51) / 403
Seyyid Şerif Halil Ağa bin Merhum Ali Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 737, Sayfa: 115-119, Sıra: 51) / 404
Seyyid Şerif Halil Ağa bin Merhum Ali Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 737, Sayfa: 115-119, Sıra: 51) / 405
95- Fatma Hatun bint Ahmed Vakfı (VGMA, Defter: 738, Sayfa: 261-262, Sıra: 152) / 406
96- Kesimzâde Hacı Ömer Ağa bin Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 584, Sayfa: 85, Sıra: 48) / 407
97- Seyyid Mustafa Bey bin Merhum İsmail Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 127, Sıra: 46) / 408
98- Seyyid Mehmed Sadık Efendi bin Hacı Ali ve Ailesi Vakfı (VGMA, Defter: 581/1, Sayfa: 363, Sıra: 363) / 409

İstanbul Zaim Üniversitesi Şahabettin

99- Şeyh Mehmed Efendi ibn Şeyh Mehmed Fethi Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 583, Sayfa: 104, Sıra: 90) / 410
Şeyh Mehmed Efendi ibn Şeyh Mehmed Fethi Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 583, Sayfa: 104, Sıra: 90) / 411
100- Hüseyin Efendi ibn Hacı Ömer Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 625, Sayfa: 78, Sıra: 75) / 412
101- Afife Hatun bint İsmail Vakfı (VGMA, Defter: 623, Sayfa: 63, Sıra: 68) / 413
102- Fatıma Hatun ibnet Mehmed Efendi bin Hüseyin Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 144-145, Sıra: 94) / 414
Fatıma Hatun ibnet Mehmed Efendi bin Hüseyin Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 144-145, Sıra: 94) / 415
103- Çatalzade Ahmed Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 207-208, Sıra: 150) / 416
Çatalzade Ahmed Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 207-208, Sıra: 150) / 417
104- Merhum Hacı Murtaza Çelebi bin Hacı Ahmed Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 193, Sıra: 62) / 418
Merhum Hacı Murtaza Çelebi bin Hacı Ahmed Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 193, Sıra: 62) / 419
105- Hacı Mustafa Ağa bin Hacı Mehmed Ağa bin Hasan Bey Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 279, Sıra: 253) / 420
106- Osman Ağa bin Hüseyin bin Şaban Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 521, Sıra: 471) / 421
107- Yeğen Ali Ağa Zaim bin Osman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 626, Sayfa: 585-586, Sıra: 629) / 422
Yeğen Ali Ağa Zaim bin Osman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 626, Sayfa: 585-586, Sıra: 629) / 423
108- Züleyha bint Hacı Abdullah Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 263, Sıra: 92/1) / 424
Züleyha bint Hacı Abdullah Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 263, Sıra: 92/1) / 425
109- Emine ibnet İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 987 Sayfa: 55-56, Sıra: 14) / 426
110- Feyzullah Ağa bin Hacı Hasan Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 632, Sayfa: 330-331, Sıra: 158) / 427
111- Feyzullah Ağa ibn Hasan Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 145-146, Sıra: 118) / 428
112- Veliyyüddin Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 209, Sıra: 82) / 429
Veliyyüddin Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 209, Sıra: 82) / 430
113- Zahire Nazırı Seyyid Ahmed Ağa bin Salih Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 333-336, Sıra: 138) / 431

İstanbul Zaim Üniversitesi Sabahattin

Zahire Nazırı Seyyid Ahmed Ağa bin Salih Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 746, Sayfa: 333-336, Sıra: 138) / 432
114- Müderris Ahmed Raşid Efendi bin Ebûbekir Vakfı (VGMA, Defter: 631, Sayfa: 94, Sıra: 65) / 433
115- Hacı Mustafa bin Hacı Hasan Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 67, Sıra: 26) / 434
Hacı Mustafa bin Hacı Hasan Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 67, Sıra: 26) / 435
116- Muharremzade Halil Ağa ve Hacı Ahmed Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 181, Sıra: 98) / 436
117- Mehmed Ağa bin Osman Vakfı (Varna Şer'iyye Sicilleri, Poz No: 20100811174309) / 437
118- Seyyid Hacı Hasan bin Seyyid Umur Vakfı (VGMA, Defter: 718, Sayfa: 86, Sıra:) / 438
119- Alemdar Hacı İbrahim ibn Hacı Hasan Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 199, Sıra: 123) / 439
120- Fahriye bint Mustafa Vakfı (İMÜF Bilad-i Metrûke Mahkemesi, Defter: 4, V. 7) / 440
121- Pirinçci Hasan Ağa ibn Ali ibn Abdullah Vakfı (VGMA, Defter: , Sayfa: 73, Sıra: 381) / 441
122- Emetullah bint Eyüb Vakfı (İMÜF Bilad-i Metrûke Mahkemesi, Defter: 2, Sayfa: 54, V. 27) / 442
123- Zeliha Hatun ibnet Hacı Memiş Vakfı (20100811174254 İMÜF Bilad-i Metrûke Vakıf Belgeleri, 00004) / 443
124- Tuzcu Hasan Efendi bin Mehmed Vakfı (20100811174309 İMÜF Bilad-i Metrûke Vakıf Belgeleri, 00005) / 444
125- Hafize bint İbrahim Vakfı (20100811174326 İMÜF Bilad-i Metruke Vakıf Belgeleri, 00009) / 445
126- Emetullah bint Ömer bin Abdullah Vakfı (20100811174343 İMÜF Bilad-i Metrûke Vakıf Belgeleri, 00025 00002) / 446
127- Süleyman Efendi ibn Salih bin Abdullah Vakfı (20100811174343 İMÜF Bilad-i Metrûke Vakıf Belgeleri, 00025 00002) / 447
128- Mehmed Ağa bin Abdurrahım Vakfı (VGMA, Defter: 627, Sayfa: 176, Sıra: 108) / 448
129- Rüveyde Hanım bint Osman Ağa bin İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 273, Sıra: 173) / 449
Rüveyde Hanım bint Osman Ağa bin İbrahim Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 273, Sıra: 173) / 450
130- Arnavud Mehmed Ağa bin Abdullah Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 182-183, Sıra: 60) / 451
Arnavud Mehmed Ağa bin Abdullah Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 182-183, Sıra: 60) / 452
131- Mustafa Ağa bin Ali Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 989, Sayfa: 179, Sıra: 59) / 453

132- Elvanzâde Hacı Yusuf bin İbrahim Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 626/2, Sayfa: 564, Sıra: 619) / 454
133- Hacı Emin Ağa ibn Zaim Hacı Halil Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 630/2, Sayfa: 1370-1372, Sıra: 822) / 455
Hacı Emin Ağa ibn Zaim Hacı Halil Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 630/2, Sayfa: 1370-1372, Sıra: 822) / 456
134- Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı (VGMA, Defter: 630, Sayfa: 1363, Sıra: 819) / 457
Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı (VGMA, Defter: 630, Sayfa: 1363, Sıra: 819) / 458
135- Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı (VGMA, Defter: 630/2, Sayfa: 1365-1367, Sıra: 820) / 459
Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Vakfı (VGMA, Defter: 630/2, Sayfa: 1365-1367, Sıra: 820) / 460
136- Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 630, Sayfa: 1367-1370, Sıra: 821) / 461
Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman Ağa Vakfı (VGMA, Defter: 630, Sayfa: 1367-1370, Sıra: 821) / 462
137- Hacı İbrahim Efendi ibn Musa Efendi Vakıf (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 121-122, Sıra: 39) / 463
138- Seyyid Hacı Fâris Efendi ibn Emin Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 135, Sıra: 35) / 464
139- Seyyid Hacı Mehmed Fâris Efendi bin Mehmed Emin Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 632, Sayfa: 12, Sıra: 12) / 465
140- Hacı Selim Ağa bin Hüseyin Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 213, Sıra: 69) / 466
141- Ali Sırrı Efendi bin Numan Vakfı (VGMA, Defter: 988, Sayfa: 185, Sıra: 90) / 467
142- Mehmed Emin Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 631, Sayfa: 90, Sıra: 63) / 468
143- İsmail Ağa bin Ramazan Ağa bin Abdülmennan Vakfı (VGMA, Defter: 725, Sayfa: 236-237, Sıra: 1) / 469
144- Muhammed Ağa ibn Ali Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 624, Sayfa: 424, Sıra: 398) / 470
145- Ziştovi Voyvodası Hüseyin Ağa bin Ali Bey Vakfı (VGMA, Defter: 740, Sayfa: 294, Sıra: 91) / 471
146- Hacı Abdullah Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 247-248, Sıra: 81) / 472
Hacı Abdullah Efendi Vakfı (VGMA, Defter: 987, Sayfa: 247-248, Sıra: 81) / 473

İndeks / 475